

I

QUỸ ĐẦU TƯ : MỘT ĐỊNH CHẾ CẦN THIẾT LẬP TẠI TP.HCM

Kinh nghiệm tại nhiều nước trên thế giới đã cho thấy loại hình quỹ đầu tư (QĐT) hay Công ty đầu tư là một định chế tài chính trung gian tỏ ra thích hợp để huy động nguồn vốn lớn, vững mạnh về tài chính và có kinh nghiệm quản trị, đủ năng lực tham gia trực tiếp

QĐT chính là người sở hữu toàn bộ hoặc một phần vốn của nhiều doanh nghiệp khác nhau thuộc nhiều ngành sản xuất kinh doanh. Nó có thể sở hữu hàng trăm công ty khác và chi phối các đơn vị thuộc mình sở hữu bằng các công cụ: thị trường - tài chính - và năng lực quản trị. Chính vì thế, nó còn được xem như một "công ty mẹ" - một loại Holding Company.

2. Những yếu tố chính của QĐT
QĐT muốn thành công cần có các điểm chính sau:

dân, và như vậy mới có thể huy động được nguồn vốn đầu tư của họ.

- QĐT phải biến dân các phần vốn đầu tư trong các dự án thành các cổ phần và tham gia trên thị trường chứng khoán để mọi người dân đều có cơ hội tham gia vào các dự án phát triển kinh tế đất nước và hưởng được các quyền lợi từ các tài nguyên và lợi ích của quốc gia mang đến cho họ để thể hiện thực sự quyền làm chủ đất nước.

và cho người chủ nguồn vốn đó (tức Nhà nước - mà c thể là chính quye TP.HCM).

Mô hình "Công ty đầu tư phát triển thành phố được xây dựng là một t chức kinh tế - một doanh nghiệp nhà nước - có chú năng sử dụng một cách c hiệu quả các nguồn v kinh doanh của Nhà nước v bằng sức mạnh kinh tế, t chính của mình để lãnh đạ khối doanh nghiệp nhà nướ chi phối các hoạt động kin doanh của mọi thành phầ

MÔ HÌNH ĐỊNH CHẾ QUỸ ĐẦU TƯ

vào các công ty liên doanh, các công ty cổ phần. Đây là một loại hình doanh nghiệp giải quyết đúng yêu cầu nêu trên trong tình hình nền kinh tế VN hiện nay.

1. Quỹ đầu tư hay công ty đầu tư là gì?

Loại doanh nghiệp này có nét đặc biệt, nó cũng là một dạng công ty cổ phần, phát hành cổ phiếu bán cho công chúng. Tuy nhiên nguồn vốn này thay vì được sử dụng để mua máy móc, thuê lao động, tiến hành sản xuất kinh doanh thì công ty này lại dùng vốn để hùn vốn liên doanh, mua cổ phần hoặc mua trái phiếu (các loại chứng khoán) để tạo lợi nhuận chia cổ tức cho những cổ đông của bản thân công ty đầu tư.

Ở nước ta, mô hình này hãy còn mới lạ, nhưng tại các nước theo cơ chế thị trường từ lâu thì họ đã quá quen thuộc và được xem như một loại định chế tài chính trung gian tập hợp những nguồn vốn tiết kiệm nhỏ tạo thành nguồn vốn lớn để đầu tư vào nhiều loại chứng khoán tùy theo chính sách, mục tiêu thành lập của mỗi loại công ty hay QĐT.

Theo mô hình này, các

MỘT PHƯƠNG THỨC HUY ĐỘNG TIỀM LỰC TÀI CHÍNH VÀ TỔ CHỨC LẠI KHU VỰC KINH TẾ QUỐC DOANH

TRẦN TÔ TỬ

II

CÁC LOẠI QUỸ ĐẦU TƯ ĐƯỢC ĐỀ XUẤT THÀNH LẬP

- Phải được sự ủng hộ lớn lao của Nhà nước về chính sách.

- Hoạt động theo mục tiêu đường lối nhà nước nhưng phải được điều hành độc lập.

- Phải có đầy đủ kinh nghiệm quản lý trong một nền kinh tế thị trường, phải có khả năng phân tích dự án nào kinh doanh hiệu quả, đánh giá đúng đắn giá trị và tình hình của các dự án đầu tư, có khả năng phân tích thị trường phù hợp trong nước và thế giới, hướng dẫn các dự án đạt hiệu quả và chọn lựa dự án thích hợp để đầu tư.

- Phải có số vốn đầu tư đủ mạnh để ảnh hưởng vào các dự án đầu tư lớn, đủ vốn để tham gia vào kiểm soát quản lý và tỷ lệ chia lời tạo mức thích hợp để giữ quyền lợi cho quốc gia.

- QĐT phải đủ uy tín, tiếng tăm trong nước và trong vùng để sau này có thể bán lại cổ phần cho người

Để phù hợp với tình hình nền kinh tế VN và tại TP.HCM, chúng tôi xin kiến nghị thành lập các loại QĐT sau đây:

1. Quỹ đầu tư thuộc nhà nước sở hữu hoàn toàn

Trong năm 1992, Viện kinh tế TP.HCM đã đưa ra một đề án thành lập "Công ty đầu tư và phát triển TP.HCM". Theo đó, công ty này là một dạng của QĐT như khái niệm đã nêu trên. Công ty Đầu tư phát triển Thành phố được xem như là người được ủy nhiệm sở hữu và trực tiếp sử dụng toàn bộ các nguồn vốn của Nhà nước (thuộc ngân sách TP.HCM) vào mục tiêu kinh doanh để mang lại hiệu quả sinh lời từ các nguồn vốn đó

kinh tế trong cơ chế th trường, thực hiện vai tr chủ đạo của quốc doanh.

Bộ máy tổ chức củ Công ty đầu tư phát triển thành phố gồm có 3 định chế quan trọng theo cơ chế loại hình công ty cổ phần là Hội đồng Quản trị - Ban Tổng giám đốc (cùng bộ máy điều hành) và Ban kiểm soát - cả 3 đều là tổ chức độc lập kiểm soát lẫn nhau theo chức năng được ủy nhiệm vì ủy quyền bởi UBND. TP HCM.

Ở đây, chúng tôi xin đề nghị bổ sung:

a. Để phù hợp với điều kiện thực tế về đặc điểm sản xuất kinh doanh của từng ngành và cũng để phù hợp với năng lực trình độ quản lý của cán bộ chúng ta hiện nay, Công ty đầu tư phát triển Thành phố sẽ có 2 cấp

Cấp 1: Công ty đầu tư phát triển Thành phố có tên gọi là "QĐT phát triển TP.HCM" được thành lập từ việc tách ngân sách Thành phố thành 2 bộ phận: bộ phận ngân sách tiêu dùng cho bộ máy công quyền và nhu cầu an ninh, y tế, xã hội, giáo dục... và bộ phận ngân sách dành cho các hoạt động kinh doanh của các doanh nghiệp nhà nước hiện nay. Bộ phận thứ

ai này nên chuyển giao, ủy nhiệm cho QĐT phát triển hành phố quản lý sử dụng.

Cấp 2: "Các quỹ ĐTPPT huyện ngành" trực thuộc Quỹ ĐTPPT - TP" với các uỷ sau đây:

- QĐT phát triển cơ sở hạ tầng

- QĐT phát triển ngành công nghiệp

- QĐT phát triển ngành thương mại - dịch vụ

- QĐT phát triển ngành nông nghiệp

- QĐT phát triển ngành ngoại thương

Năm QĐT phát triển huyện ngành này sẽ là đầu mối quản lý trực tiếp toàn bộ các doanh nghiệp nhà nước do UBND TP "sáng lập" hiện nay đã đăng ký hành lập lại theo ND 88/HĐBT.

chức tài chính trong và ngoài nước.

• Vốn vay bằng hình thức phát hành trái phiếu bán cho nhân dân trong nước và các tổ chức, cá nhân nước ngoài.

c. Thành phố cần xin Chính phủ cho phép tiến hành tổng kiểm kê một nguồn tài sản trên toàn địa bàn TP do các đơn vị TW và TP chiếm giữ đang bị bỏ không, bị tư nhân chiếm dụng hoặc sử dụng không hợp lý. Những tài sản này - như nhà ở, trụ sở, nhà khách, kho tàng, bến bãi, đất xây dựng, máy móc thiết bị... trị giá ước khoảng 500 - 800 triệu USD - cần được điều chỉnh, tái phân phối và bán đấu giá công khai số dư thừa để thu hồi vốn bổ sung cho quỹ ĐTPPTTP.

cho các doanh nghiệp cơ sở nhằm bảo đảm quyền lợi cho khu vực quốc doanh - hay cho bên VN - được hưởng tỉ lệ phân phối lợi nhuận, phân chia tài sản không dưới 50%.

2. Quỹ đầu tư có vốn nước ngoài và vốn thuộc các thành phần kinh tế trong nước

Trong những năm trước mắt, một giải pháp thiết lập quỹ ĐTPPT thuộc nhà nước sở hữu hoàn toàn như nêu trên có thể chưa khả thi vì còn nhiều cản ngại về quan điểm, về quyền lợi cục bộ, về thủ tục hành chính pháp lý... Dù vậy, Thành phố vẫn nên khuyến khích và cho phép thành lập ngay những QĐT, những công ty đầu tư thuộc sở hữu nhiều thành phần kinh tế

trong nước và có vốn nước ngoài tham gia.

Mô hình này có thể chọn loại "QĐT chung" (mutual funds) được hình thành theo Luật Công ty có phát hành cổ phiếu bán rộng rãi trong công chúng và cũng nên dành khoảng 20% - 30% cổ phiếu bán cho người nước ngoài, hay những tập đoàn tài chính đa quốc gia. Sự tham

gia của phía nước ngoài không chỉ hỗ trợ về vốn mà còn hỗ trợ về kỹ thuật quản trị các dự án đầu tư, kỹ thuật điều hành hoạt động của quỹ.

Thông qua các QĐT này, công chúng cũng sẽ có điều kiện tham gia làm chủ các doanh nghiệp nhất là các công ty liên doanh với nước ngoài, các công ty cổ phần hình thành từ chương trình cổ phần hóa các doanh nghiệp nhà nước.

Tiếp theo sau tập đoàn KEPEL (Singapore), vào năm 1992 đã vận động thành lập "QĐT VN" huy động nguồn vốn của các nhà đầu tư nước ngoài để tham gia vào các dự án tại VN, hiện nay cũng đã có những tập đoàn tài chính khác như PEREGRINE (HongKong)

đang tìm kiếm đối tác liên doanh thành lập QĐT của VN cho người VN.

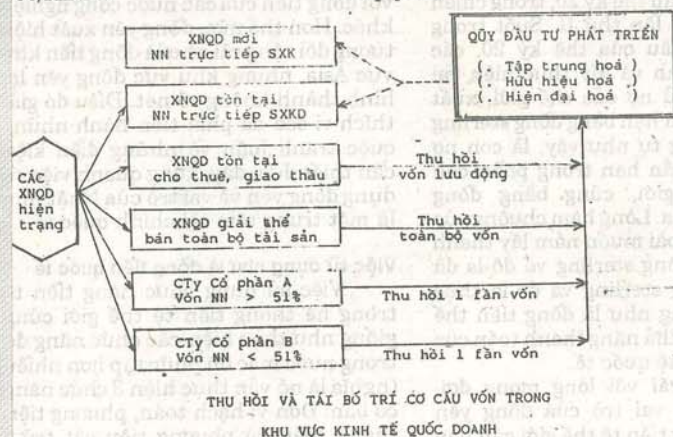
Đặc biệt, sau khi Chính phủ VN có chủ trương cho phép mở một thị trường chứng khoán tại TP.HCM từ nay đến đầu năm 1994, đã có nhiều tập đoàn tài chính tìm kiếm khả năng hình thành những loại hình định chế tài chính trung gian hoạt động chung quanh thị trường chứng khoán như: QĐT, công ty bảo hiểm, ngân hàng đầu tư chứng khoán, công ty môi giới chứng khoán...

Vì thế đề nghị Thành phố:

Bước 1: Ngay trong năm 1993 này, TP. có thể tập hợp một số công ty tài chính, ngân hàng thương mại quốc doanh và cổ phần cùng tham gia góp vốn bên VN để liên doanh với nền nước ngoài thành lập 1 QĐT chung - theo Luật đầu tư nước ngoài, loại hình công ty liên doanh, trong đó bên VN góp 50% trên tổng vốn điều lệ ban hành vào khoảng 20 triệu USD.

Mục tiêu đầu tư trước mắt của Quỹ này là tham gia góp vốn vào các công ty liên doanh cần vốn đầu tư khá lớn mà bên VN chưa đủ khả năng tài chính để đóng góp đủ. Chẳng hạn như dự án sản xuất bia Heineken.

Bước 2: Sang năm 1994, kiến nghị Quốc hội ban hành Luật đầu tư trong nước và điều chỉnh Luật đầu tư nước ngoài nhằm cho phép các công ty liên doanh có vốn nước ngoài được cổ phần hóa trở thành những công ty cổ phần và cho phép người nước ngoài mua cổ phần của các công ty cổ phần VN nhưng chỉ được nắm giữ tối đa 30% hay 40% vốn điều lệ. Khi đó, QĐT chung này sẽ bán lại số cổ phần của họ trong các công ty liên doanh được cổ phần hóa cho công chúng VN. Đồng thời, ngay bản thân quỹ này cũng tiến hành cổ phần hóa tăng vốn điều lệ, mời gọi các nhà đầu tư trong nước tham gia mua cổ phần của quỹ để cho tỷ lệ vốn cổ phần của phía ngoài giảm xuống đến mức quy định nói trên ♣

b. Quỹ ĐTPPTTP và các nguồn quỹ ĐTPPT chuyên ngành sẽ được ủy nhiệm sử dụng những nguồn vốn sau đây:

• Vốn thuộc Nhà nước, gồm:

- Tài sản của các doanh nghiệp nhà nước hiện có

- Phần vốn góp của Nhà nước trong các công ty cổ phần, công ty trách nhiệm hữu hạn.

- Quỹ khấu hao và lợi nhuận ròng hàng năm tự tích lũy sau khi đã nộp thuế theo luật định.

- Vốn từ ngân sách thành phố đầu tư bổ sung hàng năm cho khu vực sản xuất kinh doanh và xây dựng cơ sở hạ tầng.

- Vốn viện trợ chính thức (ODA) do Chính phủ phân bổ.

• Vốn vay từ các tổ

d. Nếu tập trung huy động những nguồn vốn nêu trên cho Quỹ ĐTPPTTP và các quỹ ĐTPPT chuyên ngành thì những QĐT này sẽ trở thành những "CTy Mẹ", những "tập đoàn kinh tế" vững mạnh về tài chính, đủ sức đóng vai trò một đối tác mạnh trong việc hợp tác đầu tư liên doanh với nước ngoài. Đồng thời nó mới đủ sức cạnh tranh với các thành phần kinh tế ngoài quốc doanh, chi phối và tạo mũi đột phá, lôi cuốn họ đi theo kế hoạch định hướng của quốc doanh. Khi đó, đối với những dự án đầu tư hợp tác với các đơn vị kinh tế trong nước hay nước ngoài nếu từ 10 triệu USD trở lên thì nên để cho quỹ ĐTPPTTP hoặc quỹ ĐTPPT chuyên ngành đóng vai trò chủ đầu tư, làm đối tác chính thay